

A FASOROK ALJNÖVÉNYZETÉNEK KEZELÉSE AGROERDÉSZETI RENDSZEREKBE

A lehetőségek tárháza

MIT ÉS MIÉRT

A fák aljnövényzete – kihívások és lehetőségek

A szántóföldi agroerdészeti rendszerekben mindig van egy bizonyos terület, ami a fák lombkoronája alatt helyezkedik el (pl. a fasorok alatt lévő sávok a köztes művelésű rendszerekben), ahol bonyolult művelni a főnövényt. Mi ezt itt a fasor aljnövényzetének hívjuk. Ezeknek a területeknek számos fontos funkciója lehet: (i) a fák védelme a mezőgazdasági munkagépek okozta lehetséges károkkal szemben, (ii) hozzáférés biztosítása a fasorokhoz faápolás vagy gyümölcs szüretelés céljából, (iii) egy sor ökológiai szempont mint például a biodiverzitást biztosító élőhely és élelemforrás funkció. A fasor aljnövényzete része lehet magának

az agroerdészeti termelési rendszernek, ugyanakkor ennek a területnek a menedzsmentje gyakran kihívásnak tűnik, ahol a következő kérdéseket kell megválaszolni:

- (i) Mi az optimális fasor-aljnövényzet szélesség?
- (ii) Mi a legjobb mód ennek a területnek a kezelésére?

A fasorok aljnövényzetének kezelése szántóföldi agroerdészeti technológiáknál sokféleképpen kivitelezhető és a fásítás elsődleges céljától, az aljnövényzet vegetációjának típusától, a rendelkezésre álló gépektől és az időtől is függ, amennyit rájuk tudnak vagy akarnak szánni.

Zöldtrágya-keverék vetése az egyik lehetőség a fa aljnövényzetének kezelésére. Emellett mogyoró bokrok vannak ültetve a fák közé.
Bert Reubens - Consortium Agroforestry Vlaander

Rövid vágásfordulójú növények (mogyoró) egy agroerdészeti földterületen a Wakelyns farmon.
Victozia Nelissen - Consortium Agroforestry Vlaanderen

HOGYAN KEZELJÜK A KIHÍVÁST

Lehetőségek sora a fa aljnövényzetének kezelésére

Lehetőségek sora áll rendelkezésre a fasorok aljnövényzetének kezelésére:

- Az aljnövényzet vegetációjának szabályozása kaszálással.
- Növényzettel nem fedett csupasz sáv fenntartása a lombkorona alatt.
- A fűvek és a gyomok szabályozása mulcsanyagok felhasználásával.
- Takarónövény- vagy virágkeverék ültetése
- A fasor alatt rövid vágásfordulójú állomány, boglyos gyümölcsök vagy mogyoró bokrok, gyógynövények, virágok

vagy évelő növények is termesztettek.

Általában 2 m-es szélesség ajánlott (1 m a fasor mindkét oldalán). Habár, ha mechanikus módszerrel tervezzük kezelni a sávokat, akkor jobb, ha 2 m távolságot hagyunk el a fáktól a fasor mindkét oldalán. A szélességet a fák növekedéséhez hozzá lehet igazítani; de a szélesség csökkentése pl. 5 év után a fákhöz fél méterrel közelebb való szántás károsítaná a fa gyökereit, mely negatívan befolyásolná a fa jövőbeni növekedését és egészségét. Viszont tanácsos kiterjeszteni ezt a sávot néhány év után például a gyümölcs könnyebb szüretelése miatt.

Ezt a projektet az Európai Unió Horizont 2020 kutatási és innovációs programja finanszírozta a 727872 számú támogatási megállapodás alapján

biodiverzitás; termelékenység;
hatékonyság; soros művelés; szántóföldi
agroerdészet

eurafagroforestry.eu/afinet

LÉNYEGI MONDANIVALÓ

- A fa aljnövényzetének kezelése a fák fő céljának, az aljnövényzet vegetáció típusának, a rendelkezésre álló gépek és a ráfordítható idő függvénye.
- A lehetőségek közt szerepel a kaszálás, a terület vegetációtól való tisztán tartása, a mulcsanyagok használata, zöldtrágya keverékének szétszórása vagy rövid vágásfordulójú növények, gyógynövények stb. bevezetése.
- Általában legalább 2m szélesség ajánlott.

A terület tisztán tartása mindenféle vegetációtól a diófák alatt elősegíti a dió szüretet és egyéb tevékenységet, mint például a fák trágyázását.
Bert Reubens - Consortium Agroforestry Vlaanderen

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

További információ (Holland nyelven) a fa aljnövényzetének kezelésére vonatkozóan az agroerdészeti rendszerekben itt található <https://www.agroforestryvlaanderen.be/NL/Kennisloket/Praktischeaanpak/Beheer/beheerboomstrook/tabid/9437/language/nl-BE/Default.aspx>

BERT REUBENS

Flanders Research Institute for Agriculture,
Fisheries and Food (ILVO, Belgium)
bert.reubens@ilvo.vlaanderen.be

Content editor: Maria Rosa Mosquera-Losada (USC)

2018. OKTÓBER 31.

Ez a szórólap az AFINET projekt részeként jött létre. Míg szerző a rendelkezésre álló legjobb információkat dolgozta fel, sem a szerző, sem az EU semmilyen esetben nem vállal felelősséget a jelentéssel összefüggésben közvetlenül vagy közvetve keletkezett veszteségért, kárért vagy sérülésért.

ELŐNYÖK ÉS HÁTRÁNYOK

Az egyes opciók megvalósításának értékelése

A fásor aljnövényzetének zavartalanul hagyása a nemkívánatos növények megjelenését eredményezheti, melyek elterjedhetnek a kultúrnövény-tábla egészében. Továbbá, a fűfélék és gyomok túlbujrázása visszavetheti a fák növekedését.

Az aljnövényzet vegetációjának kaszálása a magtermés előtt még csökkentheti a növények elterjedését a sávban, azonban a gazdáknak körültekintőnek kell lenniük, hogy elkerüljék a fák károsítását. Ezzel a módszerrel azok a növények, amelyek rizómákkal terjednek, nem tarthatók kordában.

A lombkorona alatti sávnak csupaszon, mindenféle vegetációtól mentesen tartása előnyös lehet a gyümölcszüret vagy a diószüret szempontjából és megkönnyíti a többi tevékenységet is mint például a fák trágyázását.

Egy másik lehetőség a gyomok elnyomása mulcsanyaggal. Többféle anyag is használható: faforgács, kókusz/kender/elefántfű rost, kakaóbabhéj, bio-műanyagok, geotextil, stb. Minden anyagnak meg van a maga előnye és hátránya, de ezek az anyagok korlátozott élettartamúak, használatuk gyakran költséges és meglehetősen munkaigényes. Ugyanakkor növelik a talaj szervesanyag- és tápanyagtartalmát, továbbá megőrzi a hőt és a páratartalmat, amennyiben a fa köré helyezik. Alkalmazásukkal azonban az aljnövényzet-vegetációval járó ökológiai előnyök, mint például az élelmiszer-alapanyagok termelése és kedvező fajok élőhely funkciója (beporzás és természetes kártevőirtás) nem érvényesülnek.

Annak érdekében, hogy elnyomjuk a gyomok növekedését és a kedvező biodiverzitás számára élőhelyet hozunk létre, talajtakaró növények keverékét (fűfélék és hüvelyesek) lehet ültetni. Ez ösztönözní fogja a fák gyökereit arra, hogy mélyebbre, a lágyszárú növénytakaró gyökérszónája alá hatoljanak és jobb megtapadást biztosítsanak, hiszen a vízért folytatott versengés a talaj felső szintjén intenzívebb. Így kisebb lesz a vízért folytatott versengés a mezőgazdasági kultúra és a fák között.

A virágos sáv élelemforrásként funkcionál a rovarok számára, ami növeli a biodiverzitást. Ugyanakkor a szakmai tapasztalat azt mutatja, hogy nem egyszerű virágos sávot telepíteni és kezelni egy fásorban és elkerülhetetlen, hogy a nemkívánatos fűfélék dominánssá váljanak néhány év múlva.

A fásor aljnövényzete is része lehet magának a termelő rendszernek a rövid vágásfordulójú kultúrák művelésén keresztül, a bogoró gyümölcsök vagy mogyoró telepítésével, vagy alternatív növények (pl. gyógynövények, virágok, articsóka, rebarbara, stb.) vagy gombák termesztésével.